Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

18. února 2016 * [i]

„Řízení o předběžné otázce – Směrnice 93/13/EHS – Zneužívající klauzule – Řízení o platebním rozkazu – Řízení o nuceném výkonu – Pravomoc vnitrostátního exekučního soudu uplatnit bez návrhu neplatnost zneužívající klauzule – Zásada překážky věci pravomocně rozsouzené – Zásada efektivity – Listina základních práv Evropské unie – Soudní ochrana“

Ve věci C-49/14,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Juzgado de Primera Instancia nº 5 de Cartagena (soud pátého stupně v Cartageně, Španělsko) ze dne 23. ledna 2014, došlým Soudnímu dvoru dne 3. února 2014, v řízení

Finanmadrid EFC SA

proti

VA,

QE,

DG,

NZ,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, místopředseda Soudního dvora, vykonávající funkci předsedy prvního senátu, A. Borg Barthet, E. Levits (zpravodaj), M. Berger a S. Rodin, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 2. září 2015,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za španělskou vládu A. Rubio Gonzálezem, jako zmocněncem,

* Jednací jazyk: španělština.

– za německou vládu T. Henzem, jakož i J. Kemper, D. Kuon a J. Mentgen, jako zmocněnci,

– za Maďarsko M. Z. Fehér Miklósem a G. Szimou, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi É. Gippini Fournierem a M. van Beekem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 11. listopadu 2015,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká zejména výkladu směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288), jakož i článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Finanmadrid EFC SA (dále jen „Finanmadrid“) a VA a DG, jakož i QE a NZ ve věci částek dlužných na základě smlouvy o poskytnutí spotřebitelského úvěru.

Právní rámec

Unijní právo

3 Článek 3 směrnice 93/13 zní takto:

„1. Smluvní podmínka [klauzule], která nebyla individuálně sjednána, je považována za nepřiměřenou [zneužívající], jestliže v rozporu s požadavkem přiměřenosti [požadavkem dobré víry] způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.

2. Podmínka [klauzule] je vždy považována za nesjednanou individuálně, jestliže byla sepsána předem, a spotřebitel proto nemohl mít žádný vliv na obsah podmínky [klauzule], zejména v souvislosti s předem sepsanou běžnou smlouvou [s adhezní smlouvou].

Skutečnost, že některé aspekty podmínky [klauzule] nebo jedna konkrétní podmínka [klauzule] byly individuálně sjednány, nevylučuje použití tohoto článku pro zbytek smlouvy, jestliže celkové posouzení smlouvy ukazuje, že jde o předem sepsanou běžnou smlouvu [adhezní smlouvu].

Jestliže některý prodávající nebo poskytovatel tvrdí, že určitá běžná podmínka [klauzule] byla individuálně sjednána, je povinen o tom předložit důkaz.

3. Příloha obsahuje informativní a nevyčerpávající seznam podmínek [klauzulí], které mohou být pokládány za nepřiměřené [zneužívající].“

4 Článek 6 směrnice 93/13 stanoví:

„1. Členské státy stanoví, že nepřiměřené podmínky [zneužívající klauzule] použité ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazné a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotyčných nepřiměřených podmínek [zneužívajících klauzulí].

2. Členské státy přijmou nezbytná opatření pro zajištění toho, aby spotřebitel neztratil ochranu, kterou mu poskytuje tato směrnice, proto, že si zvolil právní předpisy třetí země jako právní předpisy vztahující se na smlouvu, jestliže smlouva úzce souvisí s územím členských států."

5 Článek 7 směrnice 93/13 zní takto:

„1. Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a konkurentů existovaly přiměřené a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání nepřiměřených podmínek [zneužívajících klauzulí] ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.

2. Prostředky uvedené v odstavci 1 musí obsahovat ustanovení, podle nichž osoby nebo organizace, které mají podle vnitrostátních právních předpisů oprávněný zájem na ochraně spotřebitelů, mohou požádat v souladu s vnitrostátními právními předpisy soud nebo příslušné správní orgány o rozhodnutí, zda smluvní podmínky [klauzule] sepsané pro obecné použití jsou nepřiměřené [zneužívající], aby tak mohly použít vhodné a účinné prostředky k zabránění dalšímu použití takových podmínek [klauzulí].

[...]"

Španělské právo

6 Řízení o platebním rozkazu je upraveno občanským soudním řádem (Ley de Enjuiciamiento Civil) ze dne 7. ledna 2000 (BOE č. 7 ze dne 8. ledna 2000, s. 575), ve znění zákona 1/2013 o prostředcích posílení ochrany hypotečních dlužníků, restrukturalizaci dluhů a o sociálním bydlení (Ley 1/2013 de medidas para reforzar la protección de los deudores hipotecarios, reestructuración de la deuda y alquiler social) ze dne 14. května 2013 (BOE č. 116 ze dne 15. května 2013, s. 36373, dále jen „LEC").

7 Článek 551 odst. 1 LEC stanoví:

„Pokud jsou splněny procesní předpoklady a podmínky, exekuční titul není stižen žádnou formální vadou a navrhované exekuční úkony odpovídají povaze a obsahu titulu, soud po podání návrhu na výkon rozhodnutí vydá usnesení obsahující obecný exekuční příkaz a nařizující výkon rozhodnutí."

8 Článek 552 odst. 1 druhý pododstavec LEC zní takto:

„Pokud soud dojde k závěru, že některá z klauzulí obsažených v některém z exekučních titulů uvedených v čl. 557 odst. 1 může být považována za zneužívající, vyslechne účastníky ve lhůtě patnácti dnů. Po jejich vyslechnutí přijme ve lhůtě pěti dnů rozhodnutí v souladu s čl. 561 odst. 1 bodem 3."

9 Článek 557 odst. 1 LEC stanoví následující:

„Pokud byl výkon rozhodnutí zahájen na základě [jiných než soudních či rozhodčích exekučních titulů], námitka, kterou proti němu povinný musí podat ve lhůtě a v podobě stanovené v předchozím článku, může být odůvodněna pouze těmito důvody:

[...]

7° skutečnost, že příslušný titul obsahuje zneužívající klauzule.“

10 Článek 812 odst. 1 LEC stanoví:

„Každý, kdo od jiného požaduje zaplacení jistého, splatného a vymahatelného peněžitého dluhu v jakékoli výši, může využít řízení o platebním rozkazu, prokáže-li výši tohoto dluhu následujícími způsoby:

1° dokumenty bez ohledu na jejich formu, typ nebo fyzický nosič, které jsou podepsané dlužníkem;

[...]“

11 Článek 815 LEC zní takto:

„1. Pokud dokumenty připojené k návrhu […] prokazují alespoň v základech nárok žalobce, který je potvrzen obsahem návrhu [...], „Secretario judicial“ uloží dlužníkovi zaplatit žalobci ve lhůtě dvaceti dnů a předložit doklad o platbě soudu nebo se obrátit na soud a stručně v odporu vysvětlit důvody, proč má za to, že požadovanou částku nebo její část není dlužen.

[...]

3. Pokud z dokumentů připojených k návrhu vyplývá, že požadovaná částka není správná, „Secretario judicial“ o tom informuje soudce, který případně může formou usnesení vyzvat žalobce k uznání nebo odmítnutí návrhu platebního rozkazu znějícího na nižší částku, než byla původně navrhována, kterou stanoví.

Soud musí žalobce v takovém návrhu poučit o skutečnosti, že pokud ve lhůtě deseti dnů nezašle odpověď nebo pokud bude jeho odpověď zamítavá, bude se mít za to, že vzal svůj návrh zpět.“

12 Článek 816 LEC zní takto:

„1. Pokud dlužník nevyhoví platebnímu rozkazu nebo se nedostaví k soudu, „Secretario judicial“ vydá odůvodněné rozhodnutí o ukončení řízení o platebním rozkazu a informuje o tom věřitele, aby tento navrhl zahájení výkonu rozhodnutí, přičemž toto řízení je zahájeno na základě pouhého návrhu.

2. Poté, co byl zahájen výkon rozhodnutí, je vedeno příslušné řízení v souladu s ustanoveními, která upravují [výkon] soudních rozhodnutí, přičemž existuje možnost podat námitku, která je upravena pro tyto případy, avšak není možné, aby osoba, která podala návrh na vydání platebního rozkazu, nebo dlužník, proti němuž byl nařízen výkon rozhodnutí, následně vymáhali v řádném

řízení zaplacení částky, která byla požadována v řízení o vydání platebního rozkazu, nebo vrácení částky, která byla získána na základě výkonu rozhodnutí.

[...]“

13 Článek 818 odst. 1 první pododstavec LEC stanoví:

„Podá-li dlužník v řádné lhůtě námitku, spor je po ukončení příslušného řízení rozhodnut s konečnou platností a vydaný rozsudek nabývá právní moci.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

14 Dne 29. června 2006 uzavřel VA se společností Finanmadrid smlouvu o poskytnutí úvěru ve výši 30 000 eur za účelem financování koupě motorového vozidla.

15 DG, jakož i QE a NZ byli vůči společnosti Finanmadrid společnými a nerozdílnými ručiteli.

16 Poplatek za poskytnutí úvěru byl stanoven na 2,5 % jistiny a doba splácení činila 84 měsíců s roční úrokovou sazbou ve výši 7 %. Za pozdní úhradu měsíčních plateb byly stanoveny úroky z prodlení ve výši 1,5 % měsíčně, jakož i pokuta ve výši 30 eur za každou neuhrazenou splátku.

17 Jelikož VA od začátku roku 2011 přestal sjednaný úvěr splácet, společnost Finanmadrid přistoupila dne 8. července 2011 k předčasnému ukončení smlouvy o úvěru dotčené v původním řízení.

18 Dne 8. listopadu 2011 podala společnost Finanmadrid u „Secretario judicial“ Juzgado de Primera Instancia nº 5 de Cartagena (soud pátého stupně v Cartageně, Španělsko) návrh na zahájení řízení o vydání platebního rozkazu proti žalovaným v původním řízení.

19 Rozhodnutím ze dne 13. února 2012 prohlásil „Secretario judicial“ Juzgado de Primera Instancia nº 5 de Cartagena (soud pátého stupně v Cartageně) uvedený návrh za přípustný a nařídil žalovaným v původním řízení, aby buď ve lhůtě 20 dnů zaplatili částku ve výši 13 447,01 eur navýšenou o úroky narůstající od 8. července 2011, nebo prostřednictvím advokáta a tzv. „procurador“ podali námitku proti vymahatelnosti dluhu a dostavili se k uvedenému soudu za účelem uvedení důvodů, které je vedou k závěru, že požadovanou částku nebo její část nedluží.

20 Jelikož žalovaní v původním řízení platebnímu rozkazu ve stanovené lhůtě nevyhověli ani se nedostavili k soudu, „Secretario judicial“ rozhodnutím ze dne 18. června 2012 ukončil řízení o platebním rozkazu na základě článku 816 LEC.

21 Dne 8. července 2013 podala společnost Finanmadrid u Juzgado de Primera Instancia nº 5 de Cartagena (soud pátého stupně v Cartageně) návrh na zahájení výkonu uvedeného rozhodnutí.

22 Dne 13. září 2013 vyzval uvedený soud účastníky původního řízení k předložení vyjádření především k případně zneužívající povaze smluvních klauzulí smlouvy dotčené v původním řízení, jakož i k otázce, zda je právní úprava řízení o platebním rozkazu v rozporu s právem na účinnou soudní ochranu. Pokud jde o posledně uvedený aspekt, uvedený soud zdůraznil, že nebyl informován ani o návrhu na vydání platebního rozkazu podaném společností Finanmadrid, ani o jeho projednání „Secretario judicial“, ani o jeho vyřízení.

23 Vyjádření předložila pouze žalobkyně v původním řízení.

24 Předkládající soud uvádí, že španělské procesní právo stanoví zásah soudu v rámci řízení o platebním rozkazu pouze tehdy, když z dokumentů připojených k návrhu vyplývá, že požadovaná částka není správná, přičemž v tomto případě o tom „Secretario judicial" musí informovat soudce, nebo pokud dlužník podá odpor proti platebnímu rozkazu. Předkládající soud dodává, že jelikož je rozhodnutí „Secretario judicial" pravomocným procesním exekučním titulem, nemůže soud v rámci vykonávacího řízení bez návrhu zkoumat případnou existenci zneužívajících klauzulí ve smlouvě, na základě které bylo zahájeno řízení o platebním rozkazu.

25 Za těchto podmínek se uvedený soud, maje pochybnosti o slučitelnosti relevantního španělského práva s unijním právem, rozhodl řízení přerušit a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být směrnice 93/13 vykládána v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je ta, která v současné době upravuje španělské řízení o vydání platebního rozkazu – články 815 a 816 LEC – a která nestanoví, že soud má povinnost zkoumat zneužívající klauzule či zasáhnout, ledaže by to považoval za vhodné „Secretario judicial" nebo ledaže by dlužníci podali odpor, neboť takováto právní úprava ztěžuje nebo znemožňuje, aby soudy prováděly bez návrhu přezkum smluv obsahujících možné zneužívající klauzule?

2) Musí být směrnice 93/13 vykládána v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je ta, jež je obsažena ve španělském právním řádu, který neumožňuje, aby byl *in limine litis* v následném řízení o výkonu rozhodnutí bez návrhu přezkoumán soudní exekuční titul – odůvodněné rozhodnutí vydané „Secretario judicial", jímž se ukončuje řízení o vydání platebního rozkazu – a existence zneužívajících klauzulí ve smlouvě, na jejímž základě bylo vydáno toto odůvodněné rozhodnutí, jehož výkon je požadován, neboť podle vnitrostátního práva – (článků 551 a 552 LEC ve spojení s čl. 816 odst. 2 LEC) – existuje v takovémto případě překážka věci pravomocně rozsouzené?

3) Musí se Listina vykládat v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je ta, jež upravuje řízení o vydání platebního rozkazu a řízení o výkonu soudních rozhodnutí, která nevyžaduje soudní přezkum ve všech případech v nalézací fázi a neumožňuje, aby soud rozhodující o výkonu rozhodnutí přezkoumal ve vykonávací fázi rozhodnutí vydané „Secretario judicial"?

4) Musí se Listina vykládat v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, která neumožňuje ověřit bez návrhu dodržení práva být vyslechnut, a to z důvodu existence překážky věci pravomocně rozsouzené?"

K předběžným otázkám

K přípustnosti

26 Německá vláda má pochybnosti o přípustnosti první, třetí a čtvrté otázky z důvodu, že nejsou předkládajícímu soudu užitečné pro rozhodnutí sporu v původním řízení. V této souvislosti uvádí, že tento spor se týká řízení o výkonu rozhodnutí obsahujícího platební rozkaz, který nabyl

právní moci, a nikoli samotného řízení o platebním rozkazu. V důsledku toho nemá odpověď týkající se slučitelnosti tohoto posledně uvedeného řízení se směrnicí 93/13 žádný vztah k předmětu uvedeného sporu.

27 V tomto ohledu je třeba bez dalšího připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora je v rámci řízení upraveného v článku 267 SFEU, které je založeno na jasném rozdělení funkcí mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem, ke zjištění a posouzení skutkových okolností sporu v původním řízení i k výkladu a uplatňování vnitrostátního práva příslušný pouze vnitrostátní soud. Stejně tak je věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, posoudit s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Proto, jestliže se položené otázky týkají výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (rozsudek Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, bod 34 a citovaná judikatura).

28 Odmítnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané vnitrostátním soudem ze strany Soudního dvora je možné pouze tehdy, je-li zjevné, že požadovaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém, nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudek Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, bod 35 a citovaná judikatura).

29 Tak tomu však v projednávaném případě není.

30 Jak totiž uvedl generální advokát v bodě 32 svého stanoviska, je třeba mít na zřeteli relevantní procesní pravidla jako celek. V dané souvislosti přitom platí, že i když španělský procesní systém umožňuje dlužníkovi v případě, že podá odpor proti platebnímu rozkazu, napadnout případnou zneužívající povahu určité smluvní klauzule dotčené smlouvy, tento systém vylučuje, aby mohl být přezkum této zneužívající povahy proveden i bez návrhu jak ve fázi řízení o platebním rozkazu, pokud je toto řízení ukončeno odůvodněným rozhodnutím „Secretario judicial“, tak ve fázi výkonu platebního rozkazu, pokud je k soudu podána námitka proti tomuto výkonu.

31 V tomto kontextu musí být otázky položené předkládajícím soudem chápány široce, a sice tak, že jejich cílem je v podstatě posoudit s ohledem na průběh řízení o platebním rozkazu a pravomoci, kterými disponuje „Secretario judicial“ v rámci tohoto řízení, slučitelnost neexistence pravomoci soudu přezkoumat i bez návrhu v rámci vykonávacího řízení případnou zneužívající povahu klauzule obsažené ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem se směrnicí 93/13.

32 Za těchto podmínek a vzhledem ke skutečnosti, že Soudnímu dvoru přísluší poskytnout předkládajícímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen (v tomto smyslu viz rozsudky Roquette Frères, C-88/99, EU:C:2000:652, bod 18, a Attanasio Group, C-384/08, EU:C:2010:133, bod 19), je nutno konstatovat, že není zjevné, že by výklad unijního práva, který je požadován v první, třetí a čtvrté otázce, neměl žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení.

33 Předběžné otázky jsou tudíž v plném rozsahu přípustné.

K věci samé

34 Podstatou první a druhé otázky předkládajícího soudu, kterými je třeba se zabývat společně, je, zda směrnice 93/13 brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, jež neumožňuje soudu rozhodujícímu o výkonu platebního rozkazu, aby posoudil i bez návrhu zneužívající povahu klauzule obsažené ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, pokud orgán, k němuž byl podán návrh na vydání platebního rozkazu, nemá pravomoc takové posouzení provést.

35 Za účelem poskytnutí předkládajícímu soudu užitečné odpovědi, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen, je třeba úvodem připomenout, že Soudní dvůr v rozsudku ve věci Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349) již rozhodl o povaze povinností, které má vnitrostátní soud na základě ustanovení směrnice 93/13 v rámci řízení o platebním rozkazu, pokud spotřebitel nepodal odpor proti rozkazu, který byl proti němu vydán.

36 V tomto rozsudku Soudní dvůr především rozhodl, že směrnice 93/13 musí být vykládána v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která neumožňuje soudu, jemuž je předložen návrh na vydání platebního rozkazu, aby bez námitky podané spotřebitelem posoudil z úřední povinnosti, *in limine litis* či v jakémkoli jiném stadiu řízení, zneužívající povahu klauzule obsažené ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím či poskytovatelem a spotřebitelem, ačkoli má pro tyto účely k dispozici potřebné informace o právním a skutkovém stavu (rozsudek Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, bod 1 výroku).

37 Je třeba poukázat na to, že vnitrostátní právní úprava ve znění použitelném na spor, v jehož rámci byla předložena žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, o níž bylo rozhodnuto rozsudkem Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349), přiznávala pravomoc přijmout rozhodnutí o vydání platebního rozkazu soudu, a nikoli „Secretario judicial“.

38 Od reformy zavedené zákonem 13/2009 (BOE č. 266, ze dne 4. listopadu 2009, s. 92103), který nabyl účinnosti dne 4. května 2010, je přitom tím, kdo v případě, že dlužník nevyhoví platebnímu rozkazu nebo se neobrátí na soud, vydává odůvodněné rozhodnutí o ukončení řízení o platebním rozkazu, které zakládá překážku věci pravomocně rozsouzené, „Secretario judicial“.

39 Tato legislativní změna, zavedená za účelem urychlení průběhu řízení o platebním rozkazu, není jako taková předmětem pochyb vyjádřených Juzgado de Primera Instancia nº 5 de Cartagena (soud pátého stupně v Cartageně) v rámci projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

40 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že při neexistenci harmonizace vnitrostátních mechanismů nuceného výkonu je na základě zásady procesní autonomie členských států úkolem jejich vnitrostátního práva, aby určilo podmínky jeho provádění. Soudní dvůr však zdůraznil, že tyto podmínky musí splňovat dva předpoklady, a sice nesmějí být méně příznivé než ty, kterými se řídí obdobné situace ve vnitrostátním právu (zásada rovnocennosti), a nesmějí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných spotřebitelům unijním právem (zásada efektivity) (v tomto smyslu viz rozsudek Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 31 a citovaná judikatura).

41 Pokud jde o zásadu rovnocennosti, je nutno uvést, že Soudní dvůr nemá k dispozici žádnou informaci, která by byla s to vyvolat pochybnosti o souladu vnitrostátní právní úpravy dotčené ve věci v původním řízení s touto zásadou.

42 Zejména z ustanovení článků 551 a 552 LEC ve spojení s čl. 816 odst. 2 LEC totiž vyplývá, že v rámci španělského procesního systému nemůže soud rozhodující o výkonu platebního rozkazu posoudit bez návrhu zneužívající povahu klauzule obsažené ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, ve smyslu článku 6 směrnice 93/13, ani bez návrhu ověřit, zda je taková klauzule v rozporu s kogentními vnitrostátními pravidly, kteréžto konstatování musí nicméně ověřit předkládající soud (v tomto smyslu viz rozsudek Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, bod 52).

43 Kromě toho, pokud jde o zásadu efektivity, Soudní dvůr mnohokrát připomněl, že každý případ, ve kterém vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, musí být posuzována s přihlédnutím k místu tohoto ustanovení v řízení jako celku, k jeho průběhu a k jeho zvláštnostem u různých vnitrostátních orgánů (rozsudek Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, bod 49 a citovaná judikatura).

44 Z tohoto hlediska je třeba případně zohlednit základní zásady vnitrostátního právního systému, jako například právo na obhajobu, zásadu právní jistoty a řádný průběh řízení (rozsudky Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, C-413/12, EU:C:2013:800, bod 34, jakož i Pohotovosť, C-470/12, EU:C:2014:101, bod 51 a citovaná judikatura).

45 V projednávaném případě je třeba konstatovat, že průběh a zvláštnosti španělského řízení o platebním rozkazu jsou takové, že při neexistenci okolností vyžadujících zásah soudce, které byly připomenuty v bodě 24 tohoto rozsudku, je toto řízení ukončeno bez možnosti vykonat přezkum existence zneužívající klauzule ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem. Jestliže tedy soud rozhodující o výkonu platebního rozkazu nemá pravomoc posoudit i bez návrhu existenci takových klauzulí, může být spotřebitel vystaven exekučnímu titulu, aniž by měl v jakémkoli stadiu řízení jistotu, že takové posouzení bude provedeno.

46 V tomto kontextu je přitom nutno konstatovat, že takový procesní režim může zasahovat do efektivity ochrany zamýšlené směrnicí 93/13. Taková efektivní ochrana práv vyplývající z této směrnice může být totiž zajištěna pouze za podmínky, že vnitrostátní procesní systém umožňuje v rámci řízení o platebním rozkazu nebo řízení o výkonu platebního rozkazu přezkum i bez návrhu případné zneužívající povahy smluvních klauzulí obsažených v dotyčné smlouvě.

47 Tento závěr nemůže být zpochybněn v případě, kdy takové vnitrostátní procesní právo, jako je vnitrostátní procesní právo dotčené v původním řízení, stanoví, že rozhodnutí vydané „Secretario judicial“ zakládá překážku věci pravomocně rozsouzené a přiznává mu účinky obdobné účinkům soudního rozhodnutí.

48 Je totiž třeba poukázat na to, že i když podmínky naplňování zásady překážky věci pravomocně rozsouzené spadají na základě zásady procesní autonomie vnitrostátních právních řádů členských států do působnosti těchto právních řádů, musí být tyto podmínky v souladu se zásadou rovnocennosti a efektivity (v tomto smyslu viz rozsudek Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, bod 38 a citovaná judikatura).

49 Pokud jde přitom o zásadu rovnocennosti, jak uvedl generální advokát v bodě 70 svého stanoviska, žádná skutečnost ve věci v původním řízení nenasvědčuje tomu, že podmínky naplnění zásady překážky věci pravomocně rozsouzené stanovené ve španělském procesním právu jsou ve věcech spadajících do působnosti směrnice 93/13 méně příznivé než podmínky upravující situace mimo působnost této směrnice.

50 Pokud jde o zásadu efektivity, jejíž dodržování členskými státy musí být posuzováno s ohledem zejména na kritéria uvedená v bodech 43 a 44 tohoto rozsudku, je třeba poukázat na to, že podle znění článků 815 a 816 LEC se přezkum návrhu na vydání platebního rozkazu „Secretario judicial" omezuje na ověření toho, zda byly dodrženy formální náležitosti, kterým takový návrh podléhá, konkrétně správnost – s ohledem na dokumenty připojené k uvedenému návrhu – částky nárokované pohledávky. Podle španělského procesního práva tak nespadá do pravomoci „Secretario judicial" posoudit případnou zneužívající povahu klauzule obsažené ve smlouvě, na níž je pohledávka založena.

51 Mimoto je třeba připomenout, že rozhodnutí „Secretario judicial" o ukončení řízení o platebním rozkazu zakládá překážku věci pravomocně rozsouzené, což znemožňuje přezkum zneužívajících klauzulí ve fázi výkonu platebního rozkazu, pouze z toho důvodu, že spotřebitelé nepodali námitku proti platebnímu rozkazu ve lhůtě stanovené za tímto účelem a že „Secretario judicial" nepředložil věc soudu.

52 V této souvislosti je třeba zaprvé poukázat na to, že hrozí nezanedbatelné riziko, že dotčení spotřebitelé požadovanou námitku nepodají buď z důvodu obzvláště krátké lhůty stanovené za tímto účelem, nebo proto, že je od obrany mohou odradit náklady na soudní žalobu, které vzniknou v poměru k částce sporného dluhu, nebo proto, že neznají či si neuvědomují rozsah svých práv, či konečně z důvodu, že návrh na vydání platebního rozkazu podaný prodávajícím nebo poskytovatelem má omezený obsah a spotřebitelé mají neúplné informace (v tomto smyslu viz rozsudek Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, bod 54).

53 Zadruhé z předkládacího usnesení vyplývá, že „Secretario judicial" je povinen předložit věc soudu pouze tehdy, pokud z dokumentů připojených k návrhu vyplývá, že požadovaná částka není správná.

54 Za těchto podmínek, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 75 svého stanoviska, je třeba konstatovat, že právní úprava dotčená v původním řízení týkající se podmínek naplnění zásady překážky věci pravomocně rozsouzené v rámci řízení o platebním rozkazu není v souladu se zásadou efektivity v tom, že v řízeních zahájených na návrh prodávajících nebo poskytovatelů, v nichž jsou spotřebitelé žalovanými, znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje uplatnění ochrany, kterou směrnice 93/13 zamýšlí těmto spotřebitelům přiznat.

55 S ohledem na výše uvedené je třeba na první a druhou položenou otázku odpovědět, že směrnice 93/13 musí být vykládána v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, jež neumožňuje soudu rozhodujícímu o výkonu platebního rozkazu, aby posoudil i bez návrhu zneužívající povahu klauzule obsažené ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, když orgán, jemuž je předložen návrh na vydání platebního rozkazu, nemá pravomoc takové posouzení provést.

Ke třetí a čtvrté otázce

56 Podstatou třetí a čtvrté otázky předkládajícího soudu, kterými je třeba se zabývat společně, je, zda Listina, konkrétně právo na účinnou soudní ochranu zakotvené v jejím článku 47 brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení.

57 K tomu je třeba poznamenat, že předkládající soud neuvedl důvody, které ho vedly k pochybnostem o slučitelnosti takové právní úpravy s článkem 47 Listiny, a že předkládací rozhodnutí tedy neobsahuje dostatečně přesné a úplné údaje, aby Soudní dvůr mohl poskytnout na tyto otázky užitečnou odpověď.

58 V důsledku toho není třeba na třetí a čtvrtou otázku odpovídat.

K nákladům řízení

59 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládána v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, jež neumožňuje soudu rozhodujícímu o výkonu platebního rozkazu, aby posoudil i bez návrhu zneužívající povahu klauzule obsažené ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, když orgán, jemuž je předložen návrh na vydání platebního rozkazu, nemá pravomoc takové posouzení provést.

Podpisy.

[i] Jména účastníků řízení uvedená v úvodní části, v bodech 2, 14 až 15 a 17 byla na základě žádosti o anonymizaci nahrazena písmeny.